

Salgın mücadelesinde Türk Tabipleri Birliği

Sinan Adıyaman*

Piyasa baskısından uzak, ayırım yapılmadan insan odaklı, toplumun sağlığı başta olmak üzere bütün insani, ekonomik ve sosyal gereksinimler sosyal devlet anlayışıyla karşılanarak yürütülmelidir.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) olarak salgının başından beri sürecin epidemiyoloji biliminin gereklerine göre yönetilmesi uyarısını yapıyor ve ekliyorduk: Piyasa baskısından uzak, ayırım yapılmadan insan odaklı, toplumun sağlığı başta olmak üzere bütün insani, ekonomik ve sosyal gereksinimler sosyal devlet anlayışıyla karşılanarak yürütülmelidir.

COVID-19 salgınının ülkemizde tanımlandığı ilk günden itibaren, salgın kontrolünde "dayanışmanın" ve bilimsel yaklaşımın ve şeffaflığın kritik önemini vurgulayan TTB, Sağlık Bakanlığı'nı bilgisi, birikimi ve insan gücüyle sadece eleştiren değil eksikle-

ri tespit edip uyarın, öneri sunan bir çaba içinde oldu ve buna hala devam etmektedir. Salgının ilk üç ayında alınan önlemler ve her kesimden insanın özellikle sağlık çalışanlarının gösterdiği çabalar sayesinde salgın bir ölçüde kontrol altına alınmıştı.

TTB COVID-19 İzleme Kurulu, TTB Merkez Konseyi tarafından oluşturulmuş, Kurul'un görev tanımı COVID-19 pandemisi sürecinden en az zararla çıkabilmek, salgının doğru yönetilmesine katkıda bulunmak, mümkünse bir daha yaşanmaması için uyarı ve öneriler sunmak olarak belirlenmişti. Kurul bilimsel yöntem ve bilimin yol göstericiliğinde, kapsayıcı, eşitlikçi ve adil bir yaklaşımla, halkı bilgilendirerek ve dayanışmayla, deza-

vantajlı-kırılgan-örselenebilir grupları önceleyen bir duyarlılıkla, özgürlük ve demokratik teamülleri feda etmeyen bir bakışla pandeminin aşılmasına katkıda bulunabileceğini tanımladı. Kurul oluşturacağı görüşler ve raporlarda pandemi yönetiminde de geçerli olan ihtiyatlılık (en kötüsüne hazırlanmak), orantılılık (gerçek riske yanıt verebilecek bir yanıt gerçekleştirmek), esneklik (çeşitli seçeneklere ve yanıt düzeylerine sahip olmak) prensiplerini benimsedi.

Kurul dokuz aya yakın süredir değişen üye bileşimiyle görev tanımı ve anlayışına uygun olarak izleme, değerlendirme ve müdahale çalışmaları yürüttü, yürütüyor. Arzu ettiğimiz katkıyı sunmanın önünde kimi yapısal

*Prof. Dr., 2018-2020 dönemi TTB Başkanı

kısıtlılıklarımızın ötesinde merkezi otoritenin pandemi yönetiminde izlediği tarzın belirleyici olduğunu düşünüyoruz. Dokuz ay sonra "tek bir vaka salgın değildir"le başlayan sürecin hem bilimsel kavrayış hem de yönetsel hazırlık olarak - ne yazık ki- zayıf kaldığını daha net olarak görüyoruz. Pandeminin anlamını her birimiz her geçen gün daha iyi kavramakla birlikte etkisinin boyutlarını, nereye evrileceğini hâla kestiremiyoruz. Belirsizliğin ve bilgi eksikliğinin içerisinde sorumlu davranışın ve sorumluluk yüklenmenin zorluklarını da biliyoruz. Ne var ki anlayamadığımız bu tür zorluklar içerisinde aklın, verilerin, bilginin ve imkânların ortaklaştırılmasının, saydamlığın, bilgi paylaşımının, el birliğinin neden tercih edilmediğidir.

TTB olarak "COVID-19 pandemisi hakkında Mart ayından itibaren hekimlere ve kamuoyuna yönelik araştırma, açıklama, sosyal medya ve webinar faaliyetleri gerçekleştirdik, görüşme taleplerimize cevap almayınca Sağlık Bakanlığı'na hitaben çeşitli mektuplar kaleme aldık ve bunu kamuoyu ve sağlık çalışanları ile paylaştık. Öte yandan bu dönemde tabip odalarının başta başkan ya da sekreterleri olmak üzere seçilmiş temsilcilerinin ve TTB COVID-19 İzleme Kurulu üyelerinin katıldığı "Pandemi Toplantısı" yapıldı. Toplantıya katılan tabip odaları sayesinde gerçek verileri öğrenilmiş ve salgının gidiş trendi ortaya konulabilmiştir.

Yine TTB bu süreçte Uzmanlık dernekleri ve UDEK ile çok yakın iş birliği yaptı. Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (TTB-UDEK) pandemi sürecinde çalışmalarını oluşturduğu çalışma grubu ve dernekler ile ilgili başlıklarda ortak değerlendirme ve görüşler oluşturacak şekilde yürüttü.

Salgın dokuzuncu ayına doğru ilerlerken TTB-UDEK Koronavirüs Pandemi Çalışma Grubu salgınla mücadeleye destek olmak amacı ile bilimsel içeriği üye derneklerce, uzmanlarca onaylanmış metin ve raporları kurulan web sitesi üzerinden paylaşmaya devam etmektedir.

TTB-UDEK 19 Mayıs 2020 tarihinde düzenlenen toplantı ile elektif işlemler-

de hastaların ve sağlık çalışanlarının sağlığının korunması için hangi önlemlerin alınması gerektiğini TTB, İstanbul Tabip Odası (İTO) ve TTB-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (UDEK) cerrahi uzmanlık derneği temsilcilerinin, TTB Merkez Konseyi ve İTO yöneticilerinin, TTB-COVID-19 İzleme Grubu ve TTB Özel Hekimlik Kolu üyeleri ile değerlendirmiştir. Yapılan ortak toplantının raporu 1 Haziran 2020'de yayınlanmıştır.

COVID-19 salgının başından itibaren gerek kamuoyunu gerek sağlık çalışanlarını bilgilendirmek, gerekse politika yapanlara öneriler sunmak üzere pek çok hazırlık ve çalışma yapmamız konusunda bizimle birlikte hareket eden ve aktif bir pozisyon almamıza destek sunan başta UDEK olmak üzere tüm uzmanlık derneklerine teşekkürü bir borç bilirim. Bu çalışmalar toplamda hepsi sağlık çalışanlarının ve vatandaşların korunması, sürecin doğru politikalarla yönetilmesinin sağlanması, salgınla mücadelede başarılı olunması amaçları doğrultusunda tüm taraflara yönelik bir bütünlük içerisinde oldu. Bu faaliyetler TTB tarafından pandemiye özel olarak oluşturulmuş "Yeni Koronavirüs Hastalığı" başlıklı web sayfasında yer almaktadır.

Ancak büyük oranda ekonomik kaygılarla 1 Haziran'da yapılan erken ve hızlı açılmayı takiben yaz boyunca infeksiyon hızları sürekli artış göstermiş ve sonbaharla birlikte bu artış sağlık sistemini zorlamaya, filyasyon çalışmalarını imkansız hale getirmeye

başlamıştır. Ekonomik kaygılar elbette ki önemlidir, ancak salgın konusunda çalışan ekonomistlerin belirttiği üzere salgın için alınan sıkı önlemlerin neden olduğu ekonomik kayıp bu önlemlerle salgının kısa sürede kontrol altına alınmasının yarattığı güvenli ortam sayesinde telafi edilebilmektedir. Oysa önlemlerin baştan sıkı alınmadığı, zamana yayılmış sınırlı kontrol uygulamalarının hayata geçirildiği durumda salgın süreklilik kazanmakta ve ekonomik etkisi uzun süreli ve daha yıkıcı olmaktadır.

Aile sağlığı merkezlerinde, toplum sağlığı merkezlerinde, hastanelerde, iş yerlerinde, 112 ve filyasyon ekiplerinde canla başla çalışan sağlık çalışanlarının farkındayız. Ancak bu kadar zorlu bir salgının tüm toplum kesimlerinin desteği ve katkısı olmadan başarılı bir şekilde yönetilmesi mümkün değildir. Tüm toplumun desteğinin alınabilmesi, ortaya konulan büyük emeğin karşılık bulabilmesi için kamuoyunun şeffaf bir şekilde gerçek verilerle bilgilendirilmesinin, ülkedeki salgın fotoğrafının net olarak paylaşılmasının çok önemli olduğu kanısındayız.

Uyarılarımızın karşılık bulması durumunda; salgınla mücadele ederken yorgun düşmüş sağlık çalışanlarının motivasyonunun yükseleceği, çalışma şevkinin artacağı, toplumsal dayanışmanın güçleneceği aşıkardır. Toplum olarak hep birlikte hareket ederek bu salgını en az hasarla atlatacağımız çok açıktır.

